

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta.

Yli 35 vuoden kokemuksella erilaisista tehtävistä ammatillisen koulutuksen alalla sekä lähes viidenkymmenen vuoden tietämyksellä ammatillisen koulutuksen säännöksistä lausun syvällä rintaäänellä seuraavaa:

Luonnoksessa esitetyt tiedonsiirtojärjestelyt voidaan toteuttaa toisella tavalla siten, että mitään säännösmuutoksia lakeihin tai muihinkaan säännöksiin ei tarvita. Toisella tavalla toteutettuna tietojensiirtojärjestely on paljon helpompi ja paljon halvempi kuin lausuntopyynnössä esitetty järjestelmä. Vaihtoehtoinen järjestelmä on myös tietoturvallinen. Lisäksi on huomioitava, että luonnoksessa esitettyyn järjestelmään tallennetusta tiedosta yli 90 % on turhaa tietoa.

Luonnoksessa esitetyt tiedonsiirtojärjestelyt voidaan toteuttaa toisella tavalla

Luonnoksessa on järjestelmän tehtäväksi asetettu opiskelijan urasuunnitelman siirtäminen yhdeltä koulutuksenjärjestäjältä toiselle koulutuksenjärjestäjälle sähköistä muotoa käyttäen. Tämä voidaan toteuttaa siten, että koulutuksenjärjestäjä antaa opiskelijalle muistitikun, jonne on tallennettu urasuunnitelma siirtotiedostona. Tämän tiedoston opiskelija voi sitten antaa käytettäväksi niille, joille hän itse haluaa sen antaa. Opiskelija voisi myös itse tallentaa siirtotiedoston koulutuksenjärjestäjän tietojärjestelmästä omalle siirrettävälle laitteelleen.

Mitään säännösmuutoksia lakeihin tai muihinkaan säännöksiin ei tarvita

Koska tieto annetaan tiedon omistajalle itselleen eli opiskelijalle, ei tämä toimenpide aiheuta minkäänlaisia tarpeita muuttaa lakeja tai muitakaan säännöksiä. Opiskelijalla on sitten oikeus antaa tieto haluamalleen vastaanottajalle.

Toisella tavalla toteutettuna tietojensiirtojärjestely on paljon helpompi

Valtiovallan ei tarvitse rakentaa minkäänlaista tietojärjestelmää tiedonsiirtoa varten eikä ylläpitää mitään salasanoja eikä muitakaan tiedonsiirtopalveluita.

Koulutuksenjärjestäjät voivat sopia suoraan järjestelmätoimittajien kanssa siirtotiedoston muodosta ja sen toteutuksesta. Järjestelmätoimittajille tämä on helpompi ratkaisu kuin luonnoksessa esitetty yhteyden järjestely valtiovallan järjestelmiin.

Toisella tavalla toteutettuna tietojensiirtojärjestely on paljon halvempi

Edellä olevasta selostuksesta voi jo tehdä sen johtopäätöksen, että toinen järjestelmä on paljon halvempi kuin luonnoksessa ehdotettu järjestelmä, koska valtion osuus toimijana jää kokonaan pois. Valtion ei tarvitse ylläpitää tätä varten minkäänlaista tietoteknistä eikä muuttaa tai ylläpitää lainsäädäntöä ja muita säännöksiä tätä varten.

Vaihtoehtoinen järjestelmä on myös tietoturvallinen

Ehdottamassani järjestelmässä tietoturva toteutuu automaattisesti. Koulutuksenjärjestäjä antaa tiedon vain opiskelijalle ja opiskelija itse sitten päättää kenelle tietojaan luovuttaa.

Luonnoksessa on myös esitetty, että tietoihin pääsy voitaisi antaa myös työpaikoille koulutussopimuksen ajaksi. Opiskelijan tietoihin pääsyä ei pidä antaa muille kuin opiskelijalle itselleen ja koulutuksenjärjestäjille. On myös muistettava, että työpaikoilla ei yleensä ole aikaa eikä halua selvittää opiskelijoiden asioita jostain järjestelmästä. Työpaikat haluavat saada nopeasti ja helposti, joten kaikki tarpeellinen tieto voidaan toimittaa heille paperilla.

Jos nyt kuitenkin on joku työnantaja, joka haluaa selvittää opiskelijan asioita tietojärjestelmästä ja muistaa opiskelijatietojen salasanat, niin koulutuksenjärjestäjät voivat antaa heille sellaisen mahdollisuuden omaan tietojärjestelmäänsä.

Siinä tapauksessa, että työpaikka haluaa opiskelijan urasuunnitelman sähköisessä muodossa, voidaan skannata tai kuvata opiskelijan luvalla työpaikakan järjestelmään.

Lisäksi on huomioitava, että luonnoksessa esitettyyn järjestelmään tallennetusta tiedosta yli 90 % on turhaa tietoa

Kokemukseni mukaan noin 1 % opiskelijoista vaihtaa kesken opintojen toisen koulutuksenjärjestäjältä toiselle. Luonnoksessa esitettyssä järjestelmässä tämä tarkoittaa sitä, että 99 % tietojärjestelmän tiedosta on turhaa.

Jos koulutuksenjärjestäjältä toiselle siirtyvien opiskelijoiden määrä on 5 %, on turhan tiedon määrä 95 %.

Jos nyt jostain syystä 10 % opiskelijoista tarvitsisi tietojen siirtoa koulutuksen järjestäjältä toiselle, niin tarpeettoman tiedon määrä järjestelmässä oli 90 %.

Lopuksi

Luonnoksessa esitettyä järjestelmää ei siis kannata rakentaa, koska sama asia voidaan hoitaa helpommalla ja halvemmalla tavalla ilman valtiovallan rakentamaa järjestelmää.

Kauko Manninen